



Fırsatlar Sunar



Mesleki Rehberlik



Birçok birey için meslek, maddi bir güvence sağlamakla birlikte bireyin kendi ilgi ve yeteneklerini kullanarak kendini geliştirebileceği ve doyum sağlayabileceği bir alanı ifade eder.

Meslek Nedir?

Bireye geçimini nasıl sağladığını

Ne iş yaptığını

Ne kadar kazandığını

Nasıl bir çevrede yaşadığını

Kimlerle ilişki kurduğunu

Kişisel öz ve kültür düzeyini gösteren

- Kişilik öz. Uygun iş, uğraş ve faaliyetlerden oluşan
- Resmen tanınmış
- Grup ve üyelikle aidiyet öz. sağlayan bir kavramdır.

Meslek Ve İş Aynı Şey Midir?

- İş ile meslek birbirine karıştırılmaktadır. Meslek ve iş birbirinden farklı kavramlardır.
- Bacanlı'nın (1996) yaptığı tanıma göre "meslek, bir kimsenin hayatını kazanmak için yaptığı, kuralları toplumca belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan sistemli etkinlikler bütünüdür. Meslek , belli bir tür alanda etkinlikte bulunabilme gücüdür".
- İş ise; belli bir işyerinde sürdürülen benzer etkinlikler grubudur. Bacanlı'ya göre bir kimsenin mesleği olabilir, ama işi olmayabilir.
- Bir işin olması da bireyin mesleği olduğu anlamına gelmez.
- Günümüz dünyasında önemli olan bireyin meslek sahibi olmasıdır

Meslek Ve İş Aynı Şey Midir?

Bireyin mutluluğundan yaşam kalitesine kadar her alanı etkiler.

- Sevdiği işte çalışan kişi mutlu olurken tam tersi durumda kişi bilişsel bir çelişki yaşayabilir ve bu da onu rahatsız (hatta hasta) edebilir

Mesleki Rehberlik

Bireylerin çeşitli meslekleri tanımaları, kendi niteliklerine uygun meslekleri seçmeleri, seçtikleri mesleğe hazırlanmaları ve mesleki yönden gelişmeleri konusunda yapılan yardımlara mesleki rehberlik denir

Mesleki Rehberlik

Bireyin kendi ilgi ve yeteneklerini tanıması

Kendi mesleki seçimlerini etkileyecek çevresel fırsatlar ve meslekler dünyasından haberdar olması

Bilinçli tercihler yapması

Seçtiği meslekte başarılı olması için yapılan sistematik ve profesyonel yardım süreci.

Özetle;

- Bu süreç içerisinde bireyin geleceğini planlaması ve iş bulması konusunda alacağı kararlara yardım etmek önemlidir.
- Ancak mesleki rehberlik hizmetlerinde bireyin alacağı kararlara bire bir müdahale söz konusu değildir.
- Sadece bireyin alacağı kararları kendi kendine almasına yardım esastır

Mesleki Rehberliğin Amaçları (1)

Öğrencilerin meslek hakkında doğru ve gerçekçi bilgiler edinmelerine yardımcı olma

Öğrencilere kendi kişisel değer, ilgi ve yeteneklerini keşfedip anlayabilecekleri yaşantılar sunma

Kendi değer ve yeteneklerinin toplum gözündeki değerini anlamasına yardımcı olma

Seçilmesi düşünülen mesleğin gerçek sınırlarını tanımasına yardımcı olma

Mesleki Rehberliğin Amaçları (2)

Gençlerin farklı türdeki meslekler hakkında detaylı bilgiler edinmesine yardımcı olma

Meslekleri eleştirel bir biçimde değerlendirmelerine yardımcı olma

Mesleki karar aşamasında uzmandan yardım alabilmesi için gerekli inisiyatifi kazandırma

Öğrencinin ihtiyaç duyduğu bilgileri edinebilmesi

İş ortamı içerisindeki yerini anlamasına yardımcı olma

Farklı alanlarda yetersizliği bulunanlarında iş yaşamına uyum sağlamalarına yardımcı olma

Mesleki Rehberlikte İlkeler

Mesleki Rehberlik bir süreçtir

Bebeklik döneminden itibaren çocuklukların karar verme ve bağımsızlık duyguları desteklenmeli

Erken çocukluk döneminin sağlıklı geçmesi çok önemli

Rol modelleri meslekleri hakkında olumsuz yargılamalarda bulunmamalı

Çocukların olumlu bir benlik algısı geliştirmelerine yardımcı olma

Bütün mesleklerin gerekli olduğu inancının çocukluk döneminden itibaren yerleştirilmesi

İyi meslek = iyi bir eğitim

Meslekler konusunda cinsiyet farklılıklarının ve ön yargıların kaldırılması

Meslekî Rehberlik

Madde 8- Eğitim sürecinde her öğrenciye; meslekî tercih yapması, kendine uygun mesleğe yönelmesi, iş yaşamına ve mesleğe hazırlanması için gerekli rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri verilir.

Bu hizmetlerde aşağıdaki hususlar temel alınır:

- a) Hizmetler bir süreç olarak ele alınır, okul öncesi eğitim ve ilköğretimin başlaması ile birlikte bu hizmetler verilir.
- b) Hizmetlerde öğrencinin içinde bulunduğu gelişim dönemi ve bireysel özellikleri dikkate alınır.
- c) Öğrenciye ve velisine; öğrencinin özellikleri, iş dünyası, meslekler ve bunları edinme yollarına ilişkin güncel bilgiler sistemli olarak aktarılır.
- d) Öğrenci, bir meslek alanı veya mesleği seçme baskısı altında bırakılmaz.

Temel Amaç

Amaç mesleki seçimler konusunda bireyin uygun mesleki tercihler yapmasına ve mesleğe uyum sağlamasına katkıda bulunmak

Mesleki Rehberlik ve Önemi

Teknolojik gelişmeler ve sanayileşme bireylerin mesleki yaşantılarını ve geleceğini planlamayı oldukça güçleştirmiştir. Mesleki gelişim uzun süreli bir dönemi içermektedir. Çocukluktan başlayarak, eğitim öğretim yaşantıları süresince devam eden ve bir iş elde edip, emekliliğe kadar süren bir dönemi kapsamaktadır.

Hiçbir meslek kalıtsal olarak bireyden bireye geçmemekte,, eğitim öğretim tek başına bir mesleği elde etmek için yeterli olmamakta; teknolojik gelişmeler ve ekonomik değişiklikler ise iş alanlarını önemli ölçüde değiştirmektedir.

Mesleki Rehberlik ve Önemi

Mesleki bir takım kararlar verirken bütün bu değişim ve gelişimlerin farkında olunması önemli bir gelişim görevidir. Özellikle okul psikolojik danışmanlarının birinci görevi de bu faktörleri göz önünde bulundurarak, bireylerin gerçekçi mesleki kararları vermelerine yardımcı olmaktır.

Mesleki Rehberlik ve Önemi

İnsan, yaşamı boyunca çeşitli seçimler yapar. Mesleğini, yiyeceğini, giyeceğini, evini, eşini, arkadaşını vb. seçer. Meslek seçimi, insanın yaptığı bu seçimler arasında belki de en önemlisidir. Çünkü, insan mesleğini seçerken bir bakıma gelecekteki yaşamını da belirlemektedir.

Meslek seçimi kararı, kişinin o alanda ileride iş bulup bulamayacağını, işinden hoşlanıp hoşlanmayacağını, toplumda insan gücünün dağılımını etkiler. Hatta meslek seçimi, bir kişinin kiminle evleneceğini, dünya görüşünü, günlük yaşam biçimini ve alışkanlıklarını belli bir biçime sokan etkilere de sahiptir.

Mesleki Rehberlik ve Önemi

Örneğin; sınıf öğretmeni olmaya karar veren bir kişi bu kararı ile bir meslek seçmekle kalmamakta, aynı zamanda yaşamının büyük bir kısmını köylerde veya ilçelerde geçirme kararını da vermiş olmaktadır.

İnsan yaşamında böylesine çok yönlü etkileri olan bir uğraşı alanının seçimi günümüzde güçleşen bir olgu haline gelmiştir. Çünkü çağımızda bir yandan teknoloji ve endüstri alanında ki değişme ve gelişmeler toplumlarda yeni iş gruplarının ve mesleklerin ortaya çıkmasına, bunlar ise iş ve meslek yaşamında seçeneklerin artmasına, karmaşıklaşmasına neden olmaktadır.

Mesleki Rehberlik ve Önemi

Meslek seçimi on dokuzuncu yüzyılın sonlarına kadar genel olarak düşünmeyi, planlamayı gerektiren bir konu olarak algılanmamaktaydı. Kişilerin genellikle yakın çevrelerinde ki insanların mesleklerini devam ettireceklerine inanılmaktaydı.

Ancak hızlı sanayileşme ve toplumlarda meydana gelen değişimler, bireylerin meslek alanlarını genişletmiş ve mesleki kararlarını güçleştirmiştir. Bu karmaşanın artması ve mesleklerin çeşitliliği ile ilgili yaşanan sorunlar, mesleki rehberlik hizmetlerinin gereği ve önemini arttırmıştır.

Mesleki Rehberlik ve Önemi

Bu çevresel etmenlerin yanı sıra meslek seçimini etkileyen diğer bir faktör de, bireyin kendisini doğru ve gerçekçi bir biçimde tanımamasıdır. Bir meslek ya da o mesleğe hazırlayıcı bir eğitim programını seçme durumundaki birey öncelikle kendi kişisel özellikleri hakkında ayrıntılı bir bilgi sahibi olması gerekmektedir.

Mesleki rehberlik hizmetlerinin temel amaçlarından biri de bireye kendisi hakkında bilgi sahibi olması hakkında yardımcı olmasıdır.

Mesleki Rehberlik Nedir?

Mesleki rehberlik; bireyin kendi kişisel özellikleri ve meslekler hakkında bilgi sahibi yaparak kendine uygun bir mesleği seçip bu alanda ilerlemesine yardım etme sürecidir.

Bu süreç içerisinde bireyin geleceğini planlamasını ve bir iş bulması konusunda alacağı kararlara yardım etmek önemlidir.

Mesleki Rehberlik Nedir?

Meslek bireyin toplum içindeki gereksinimlerini karşılamasına olanak veren bir araçtır.

Mesleğe yöneltme faaliyetlerinde hem bireyin, hem de işin tüm özellikleri incelenip, ikisi arasında ortak noktalar tespit edilerek bireyin kendine uygun bir meslek seçmesine yardım edilmelidir.

Mesleki Rehberlik Nedir?

Mesleki rehberlik hizmetleri, bu hizmetlerin yaygınlaştığı ilk yıllarda bir meslek seçme aşamasında olan bireylere verilen anlık bir hizmet olarak algılanmıştır.

Ancak daha sonraları meslek seçimi gelişimsel bir süreç içerisinde çocukluktan yaşamın sonuna kadar incelenmeye başlanmıştır. Mesleki gelişim, mesleğe yönelme ile ilgili düşünceler, meslek seçimi, mesleğe giriş, mesleğe uyum, meslekte ilerleme, emeklilik ve sonrası gibi bireyin yaşamının büyük bir kısmını kapsamaktadır.

Önemli Bilgiler

- * Mesleki gelişim yaşam boyu devam eden bir süreçtir.
- * Mesleki rehberlik kişinin meslek edinmesi ile sınırlı bir faaliyet değildir.
- Gencin mesleğini seçerken kendini iyi tanımalı ve kendi yeteneklerine en uygun meslekleri tanıyarak onlar arasından seçim yapmalıdır.
- Ülkemizde mes. Reh. Hizmetleri yaygın olarak ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde sunulmaktadır. Yoğun olarak ise ortaöğretim düzeyinde.

Seçtiğimiz Meslek Yaşamımızda Neleri Etkiler?

Sosyal statümüzü

yaşadığımız yeri

görüştüğümüz insanları ve arkadaş çevremizi

gelir düzeyimizi

boş zaman aktivitelerimizi

eş seçimimizi

Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler

İlgi ve Yetenekler

Okul yaşantıları

Aile

Kişilik

Öz-yeterlik

Değerler

Cinsiyet



Meslek Seçiminde Karşılaşabileceğiniz Bazı Anne-baba Tutumları

“Ben olamadım sen olacaksın”

Komşunun çocuğu oldu ama...” :

Bak kardeşin” :

Ancak senin gibi bir tembel bu alanı seçer...” :

“Kararına güveniyorum “

Mesleki Bilgilendirmede

Meslekler hakkında bilgilendirme

- Mesleğin öz.
- Unvan ve niteliği
- Gerekli eğitim düzeyi
- Mesleğe giriş koşulları
- Gereksemin duyulan eleman sayısı
- Girişteki sınırlamalar
- Mesleğin sürekliliği
- Meslekte ilerleme koşulları

Meslek seçiminde etkili olan öz. Hakkında bilgilendirme

- Bireyin kişisel öz.
- Fiziksel öz.
- Aile ve çevresel yaşantıları
- Okul içi ve dışı yaşantıları

Mesleki Bilgilendirmede Hangi Araçlardan Yararlanabiliriz?

Kitaplar

İşitsel ve görsel araçlar

Eğitim programları

Broşürler vb

Bilgisayar destekli programlar

Bireyin İlgil ve Yeteneklerinin Belirlenmesinde İse;

Anketler

İlgil envanterleri

Kişilik envanterleri

Yetenek testleri

Mesleki Rehberlik Hizmetlerinde Göz Önünde Tutulması Gereken Noktalar

1. Basamak: öğrenciyi tanıma

Bir bütün olarak psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde öğrencileri tanıma çalışmalarının en belirgin amacı onların kendilerini daha iyi tanımalarına yardımcı olmaktır. mesleki rehberlik hizmetlerinde de bireyin kişisel, sosyal ve psikolojik gibi bir takım faktörlerin bilinmesi, bu hizmetlerin sağlıklı bir şekilde yapılmasına temel teşkil eder. Mesleki rehberlik çalışmalarında öğrenciler hakkında ayrıntılı bilgi toplanması büyük önem arz etmektedir.

1. Bireyin fiziki özellikleri

- Cinsiyet, boy, yaş, ağırlık
- Bedensel özellikleri, özür durumu
- Sağlık durumu
- Gelişim özellikleri
- Görünüş, ses tonu

Mesleki Rehberlik Hizmetlerinde Göz Önünde Tutulması Gereken Noktalar

2. Bireyin kişilik özellikleri

- Zeka düzeyi
- Özel yetenekleri
- İlgileri, değer yargıları
- Mesleki değer yargılar
- İhtiyaçları, motivasyonu, amaçları
- İletişim becerileri

3. Akademik Özellikler

- Okuldaki genel başarı derecesi, başarılı ve başarısız olduğu dersler
- Boş zaman hobileri
- Okuldaki kol faaliyetleri, sosyal ve kültürel etkinliklere katılma durumu
- Çalışma tarzı, alışkanlıkları, iş tecrübesi

4. Sosyolojik Özellikleri

- Ailenin sosyoekonomik durumu
- İkamet edilen yer
- Ailenin ihtiyacı
- İşi etkilemesi mümkün yaşantı ve tecrübeler

2. Basamak: Mesleklerin İncelenmesi

Mesleki rehberlikte mesleklerin incelenmesi, meslekler hakkında bilgilerin öğrencilere verilmesi oldukça kapsamlı ve birtakım tekniklerin kullanılmasını gerektiren sürekli bir iştir. Çünkü birey kendini ne kadar iyi tanırsa tanısın meslekler hakkında doğru ve yeterli bir bilgiye sahip değilse uygun bir meslek seçimi yapamaz.

Girilebilecek mesleklerin çok sayıda olması mesleklerin incelenmesinde önemli güçlükler getirmektedir. Yine meslek sayısının fazla olması nedeniyle mesleklerin gerektirdiği yetenek ve kişilik özelliklerinin neler olduğu da açıkça bilinmemektedir.

Meslekler Hakkında Bilgi Toplanırken Şu Özelliklere Dikkat Edilmelidir.

Mesleğin esasını oluşturan işin özellikleri nelerdir?

Çalışma ortamı ve koşulları

Çalışanda aranan bireysel özellikler

Mesleğe giriş nasıl olmaktadır?

Meslekte ilerleme ve kazanç durumu

Meslekte personel ihtiyacı nasıldır?

Meslekler Hakkında Bilgi Toplanırken Şu Özelliklere Dikkat Edilmelidir.

Meslekler hakkında elde edilecek bilgiler bireyin ve mesleğin özelliğine göre değişiklik gösterebilecektir. Bu nedenle yukarıda verilen mesleki bilgi toplanırken dikkat edilmesi gereken özellikler, gerektiğinde daraltılıp genişletilebilir.

Meslekler Hakkında Bilgilerin Nerelerden Ve Nasıl Toplanabilir?

Mesleklerle ilgili basılı malzemelerin toplanması

İş yerlerine yönelik incelemeler yapma

Meslek elemanları ile görüşme ya da konferanslar

İş tecrübesi olan kişilerden yararlanma

Öğrencileri gruplar halinde meslekleri incelemeye yönlendirme

Seminerler

İş kurumu gibi kuruluşların mesleki rehberlik merkezlerinden yararlanma

Bilgisayar ve internet üzerinden meslekler hakkında bilgi toplama (örn: mbs.meb.gov.tr)

3.Basamak: Bireyin Kişisel Özellikleri İle Mesleklerin Gerektirdiği Özellikler Arasında İlişki Kurma Karar Verme

Mesleki rehberlik hizmetlerinde son aşama ise bireyin kişisel özellikleri ile mesleklerin gerektirdiği özellikler arasında ilişki kurularak, bireylerin uygun mesleki kararlar vermelerine yardımcı olmaktır.

3.Basamak: Bireyin Kişisel Özellikleri İle Mesleklerin Gerektirdiği Özellikler Arasında İlişki Kurma Karar Verme

Bu karar verme bireyin hak ve sorumlulukları dikkate alınarak, her zaman için bireye bırakılmalıdır.

Meslek seçimi ve gelişimi zaman içinde oluşan bir süreçtir. Bireyin değişen kişilik özellikleri ve mesleklerde meydana gelen değişimler, bireyle meslek arasında bağ kurmayı her zaman güçleştirmektedir.

Bu nedenle özellikle eğitim öğretim kurumları içerisinde bir seçim yapma aşamasında ki bireyler için mesleki rehberlik hizmetleri aktif olarak uygulanmalıdır.

Mesleki Rehberlik Ve Yönelme (1)

Mesleğe yönelme faaliyetleri hem bireyin hem de işin tüm özelliklerini incelenip, ikisi arasındaki ortak noktalar tespit edilerek bireyin kendine uygun bir meslek seçmesine yardım edilmelidir.

Mesleki Rehberlik Ve Yönelme (2)

Mesleki rehberlik hizmetleri; mesleki gelişim, mesleğe yönelme ile ilgili düşünceler, meslek seçimi, mesleğe giriş, mesleğe uyum, meslekte ilerleme, emeklilik ve sonrası gibi bireyin yaşamının büyük bir kısmını kapsamaktadır

Mesleki Rehberlik Ve Yönelme (3)

Mesleki rehberlik ve yönelme hizmetlerinin gelişimi incelendiğinde, yönelme hizmetlerinin, iş dünyası ve serbest piyasa içinde yetişkin bireyler düzeyinde işe uygun kişilerin belirlenmesi ihtiyacından doğduğu ve okul dışında geliştiği görülmektedir.

Ancak daha sonraları eğitim öğretim kurumları içerisinde mesleki rehberlik uygulamaları ve yönlendirme hizmetleri yaygın olarak verilmeye başlanmıştır. Bu nedenle yönelme, bireyin eğitim alanı ya da mesleğe yönelmesine yardım etme anlamında kullanılmalıdır.

Mesleki Rehberlik Ve Yönelme (3)

Gerek milli eğitim temel kanununda, gerekse milli eğitim şuralarında öğrencilerin ilgi, eğitim ve yetenekleri doğrultusunda ve ülkenin ihtiyaç ve koşulları dikkate alınarak üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına yönlendirilmeleri rehberlik hizmetlerinden beklenen en önemli işlevlerinden olmuştur.

Eğitim Öğretim Kurumları İçerisinde Yapılacak Yönlendirme Hizmetlerinde Dikkate Alınması Gereken Özellikler

1. Öğrencinin yetenek ve başarı durumu

Öğrencinin farklı yıllarda elde ettiği akademik ortalama

En son yöneltmenin yapıldığı ya da bir önceki yıla ilişkin genel başarı ortalaması

Çeşitli derslerden elde edilen başarı ortalaması

Öğrencilerin yıllara göre farklı başarı durumu

Başarılı ya da başarısız olduğu dersler

Sınıf geçme ve kalma durumu

Öğrencinin öz geçmişi, iş meslek tecrübeleri

Sınıf öğretmenleri ve diğer öğretmenlerin görüşleri

Eğitim Öğretim Kurumları İçerisinde Yapılacak Yönlendirme Hizmetlerinde Dikkate Alınması Gereken Özellikler

2.Öğrencinin genel sağlık ve enerji düzeyi, beden yapısı, fiziki engelleri, güdüleri, değerleri, duygusal özellikleri, benlik tasarımı, geleceğe yönelik plan ve beklentiler.

3.Öğrencinin ilgilendiği konular

Boş zaman etkinliklerinde tercih ettiği konular

Uygulanacak olan ilgi testinin sonuçları

Öğretmenlerin ve ailenin öğrencinin ilgi alanları hakkındaki görüşleri

Eğitim Öğretim Kurumları İçerisinde Yapılacak Yönlendirme Hizmetlerinde Dikkate Alınması Gereken Özellikler

4.Öğrencinin özellikleri ile mesleğin ya da gidilecek eğitim programının özellikleri

Öğrencinin program, kol ve şube tercihi

Öğrencinin geleceğe yönelik yaşam planı ve beklentileri

İş ve mesleklerin niteliği ve geleceği

Seçilen eğitim programı sonunda girilebilecek iş ve eğitim programları

Seçilen eğitim programının parasal özellikleri, bursluluk ve yatılılık imkanları

Seçilecek mesleğin şu an ki ve gelecekteki olabilecek durumu nedir?

UZOM

Fırsatlar Sunar



Teşekkürler

Doç. Dr. Hatice KUMCAĞIZ



Rehberlik



Mesleki Rehberlik



Ünite 8